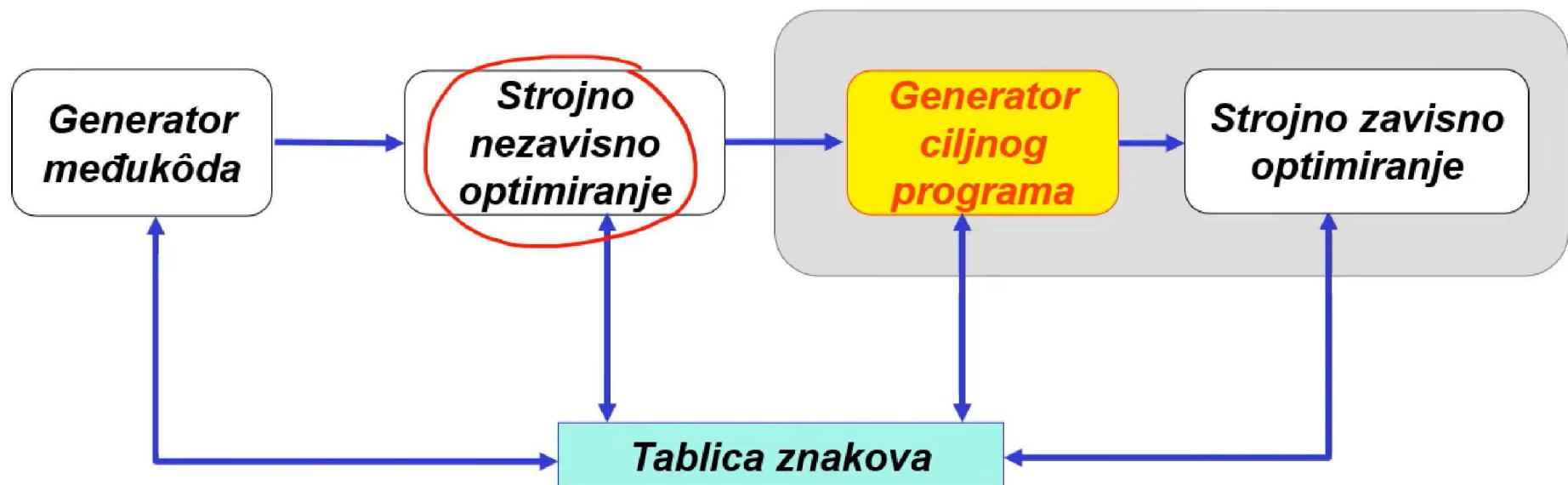

Generiranje ciljnog programa

Generiranje ciljnog programa

- Zahtjevi
  - ispravno i učinkovito generiranje ciljnog programa visoke kvalitete
- Mjera kvalitete
  - brzina njegovog izvođenja
  - veličina potrebnog memorijskog prostora
  - potrošena energija
- Visoka kvaliteta
  - učinkovita uporaba svih sredstava računala
    - registara, aritmetičko-logičkih jedinki, cjevovoda, priručne memorije

Generiranje ciljnog programa

- **Zavisnost o**
  - arhitekturi računala, cilnjom jeziku, međukôdu i operacijskom sustavu
  - potrebno je
    - izabrati odgovarajući oblik i razinu međukôda
    - izabrati naredbe ciljnog jezika
    - izabrati redoslijed njihovog izvođenja
    - izraditi memorejske adrese
    - dodijeliti registre podacima
- **Složenost**
  - NP-teško ili NP-potpuno
  - heuristički postupci

Struktura generatora ciljnog programa

• **Ulaz**

• **Izlaz**

• **Postupci**

• **Izrada adresa podacima**

- Izrada adresa podacima u statičkoj memoriji
- Izrada adresa podacima na stogu
- Izrada adresa podacima u gomili

• **Izrada adresa naredbama**

• **Izbor naredbe**

• **Upravljanje sadržajem registara**

• **Redoslijed izvođenja naredbi**

Ulaz

- **Složenost postupaka generiranja**
  - ovisi o strukturi međukôda
  - **generiranje ciljnog programa na temelju**
    - troadresnih naredbi
    - postfiksнog i prefiksнog sustava oznaka
    - sažetog sintaksnog stabla
- **izravnavanje sintaksnog stabla**
  - u potpunosti je završeno za troadresne naredbe
  - djelomično za postfiksni i prefiksni sustav oznaka

- **Različiti ciljni jezici**
  - izvodljivi strojni jezici
  - premjestivi strojni jezici
  - mnemonički jezici
  - jezici virtualnih strojeva (**P-kôd i JAVA ByteCode**)
  - viši programski jezici

■ Izvodljivi ciljni program

- strojne naredbe procesora zapisane su nizom nula i jedinica
- memorijske adrese su u potpunosti izrađene
- spremi se u unaprijed određen memorijski prostor
- moguće ga je izvesti bez dodatne obrade
- izravno generiranje je složeno
  - zahtijeva istodobno prevođenje svih procedura u ciljni program
- koriste ga jednostavniji jezični procesori
  - interpretatori koji generiraju ciljni program izravno u radnu memoriju računala

- **Premjestivi ciljni program**
  - strojne naredbe zapisane su nizom nula i jedinica
  - adrese podataka i naredbi nisu u potpunosti izrađene
  - neizrađene adrese
    - relativni pomaci od nulte adrese
    - moguće ga je spremiti u bilo koji dio radne memorije
    - označe se sve naredbe koje nemaju u potpunosti izrađene adrese
    - vrijednosti adresa određuju se tijekom punjenja radne memorije
    - adresa se računa zbrajanjem relativnog pomaka i početne adrese dodijeljenog memorijskog prostora
  - **program punitelj**
    - izvodi postupak dorade adrese
  - omogućuje nezavisno prevođenje različitih procedura
  - **program povezivač**
    - povezuje zasebno prevedene procedure

- **Mnemonički ciljni program**
  - strojne naredbe zapisane mnemonicima
  - adrese naredbi i podataka su simboličke
  - makromnemonici
    - zamjenjuju unaprijed definirani niz od više strojnih naredbi
  - jednostavno generiranje
  - zahtijeva naknadno prevodenje u izvodljivi ciljni program primjenom mnemoničkog procesora

Izrada adresa podacima

IZVORNI PROGRAM

*Imena
apstraktnih
podataka*

MEĐUKÔD

*Pokazivači
na tablicu
znakova*

CILJNI PROGRAM

*Memorijske
adrese
podatkovnih
objekata*

- Izrada memorijskih adresa ovisi o
  - strukturi podatkovnog objekta
  - organizaciji memorije
    - statička memorija, stog ili gomila
- Određivanje memorijskih adresa
  - na temelju vrijednosti parametara zapisanih u tablici znakova
  - proceduri se pridruže dva parametra
    - adresa početne naredbe procedure
    - adresa početka opisnika procedure

Izrada adresa podacima u statickoj memoriji

- Nepromjenjive veličine
  - adresa početne naredbe procedure
  - adresa početka opisnika procedure
    - njihove vrijednosti određuju se na temelju
      - adrese početka staticke memorije
- izvodljivi ciljni program
  - vrijednosti parametara određuju se tijekom prevođenja izvornog programa u ciljni
- premjestivi ciljni program
  - vrijednosti parametara određuje program punitelj tijekom spremanja ciljnog programa u radnu memoriju
- mnemonički ciljni program
  - vrijednosti parametara određuju se tijekom obrade ciljnog programa mnemoničkim procesorom

Izrada adresa podacima u statickoj memoriji

MOVE D0, (PočetakStatMem + PomakOpisnikaP17 + PomakStanja)

MOVE D1, (PočetakStatMem + PomakOpisnikaP17 + PomakStanja + 2)

CALL PočetakStatMem + PomakPotprogramaP17

MOVE (PočetakStatMem + PomakOpisnikaP17 + PomakStanja + 2), D1

MOVE (PočetakStatMem + PomakOpisnikaP17 + PomakStanja), D0

PočetakStatMem=1000, PomakOpisnikaP17=100,
PomakStanja=10, PomakPotprogramaP17=500

MOVE	D0	(1110)
MOVE	D1	(1112)
CALL	1500	
MOVE	(1112)	D1
MOVE	(1110)	D0

$$\underline{1000+100+10} = 1110$$

$$1000+100+10+2 = 1112$$

$$1000+500 = 1500$$

$$1000+100+10+2 = 1112$$

$$1000+100+10 = 1110$$

Izrada adresa podacima na stogu

- **Adresa početka opisnika**
  - dinamički se mijenja tijekom izvođenja ciljnog programa
  - vrijednost adrese određuje se na temelju
    - vrijednosti kazaljke stoga
    - početnu vrijednost kazaljke stoga moguće je odrediti
      - tijekom analize izvornog programa
      - tijekom spremanja premjestivog ciljnog programa u radnu memoriju
      - tijekom obrade mnemoničkog ciljnog programa mnemoničkim procesorom
    - vrijednost adrese početka opisnika nanovo se računa tijekom svakog poziva procedure
  - **proširenje ciljnog programa**
    - naredbe koje računaju novu vrijednost adrese početka opisnika

Izrada adresa podacima na stogu

- **A0**
  - adresni registar kazaljke stoga
- **A1**
  - tijekom poziva procedure
    - računa se nova vrijednost kazaljke stoga
  - završetak izvođenja procedure
    - dohvaća se stara vrijednost kazaljke stoga

Izrada adresa podacima na stogu

MOVE A0, A1

Računa se nova vrijednost
kazaljke stoga

ADD VeličinaOpisnikaP58, A1

MOVE A0, (A1 + PomakStanja)

MOVE A1, A0

MOVE D0, (A0 + PomakStanja + 2)

MOVE D1, (A0 + PomakStanja + 4)

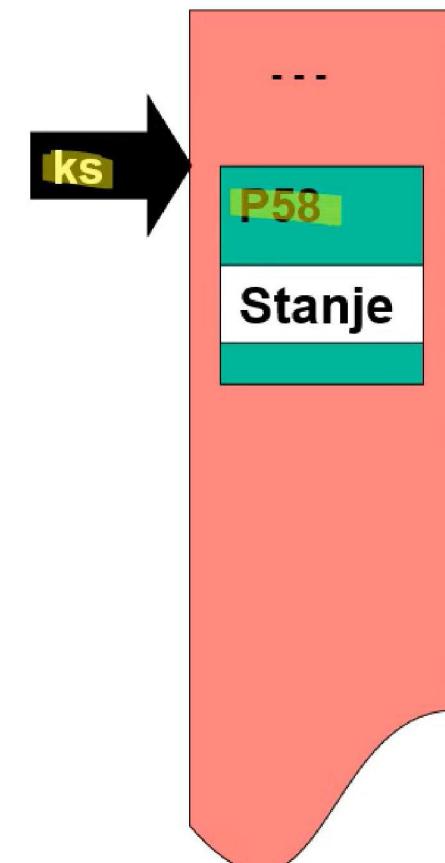
CALL PočetakStatMem + PomakPotprogramaP17

MOVE (A0 + PomakStanja + 4), D1

MOVE (A0 + PomakStanja + 2), D0

MOVE (A0 + PomakStanja), A1

MOVE A1, A0

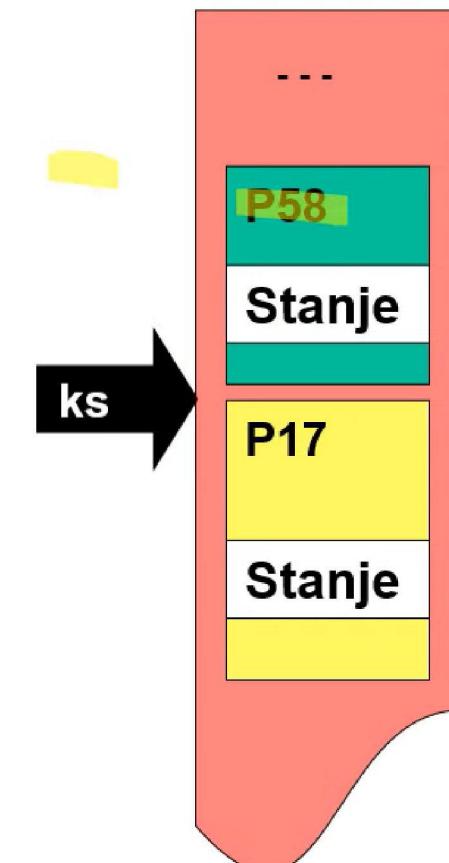
Izrada adresa podacima na stogu

```
MOVE A0, A1  
ADD VeličinaOpisnikaP58, A1  
MOVE A0, (A1 + PomakStanja)  
MOVE A1, A0
```

Računa se nova vrijednost
kazaljke stoga
Sprema se stara vrijednost

```
MOVE D0, (A0 + PomakStanja + 2)  
MOVE D1, (A0 + PomakStanja + 4)  
CALL PočetakStatMem + PomakPotprogramaP17  
MOVE (A0 + PomakStanja + 4), D1  
MOVE (A0 + PomakStanja + 2), D0
```

```
MOVE (A0 + PomakStanja), A1  
MOVE A1, A0
```


Izrada adresa podacima na stogu

MOVE A0, A1

ADD VeličinaOpisnikaP58, A1

MOVE A0, (A1 + PomakStanja)

MOVE A1, A0

Računa se nova vrijednost kazaljke stoga

Sprema se stara vrijednost
Stavi u A0 novu vrijednost

MOVE D0, (A0 + PomakStanja + 2)

MOVE D1, (A0 + PomakStanja + 4)

CALL PočetakStatMem + PomakPotprogramaP17

MOVE (A0 + PomakStanja + 4), D1

MOVE (A0 + PomakStanja + 2), D0

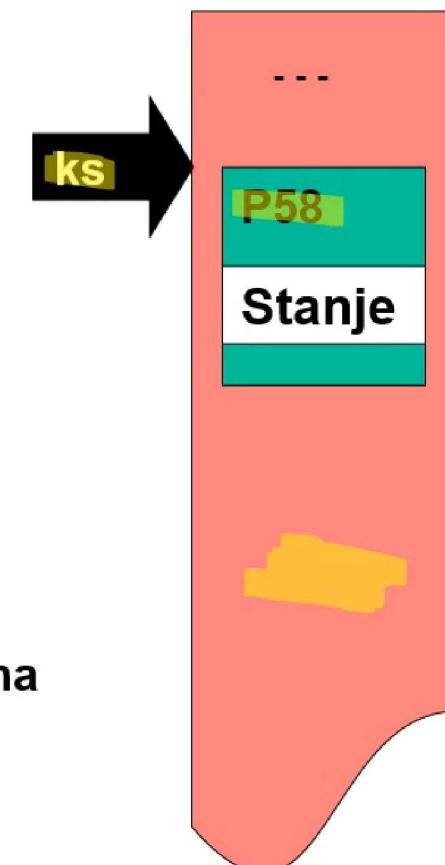
MOVE (A0 + PomakStanja), A1

MOVE A1, A0

Dohvaća se stara vrijednost kazaljke stoga

Naredba LINK - sprema staru vrijednost kazaljke stoga i računa novu tijekom poziva potprograma

Naredba UNLINK - obnavlja staru vrijednost kazaljke stoga tijekom završetka izvođenja potprograma

■ Opisnici potprograma

- spremaju se u segmente memorije koji se dinamički dodjeljuju
  - *DodjeliMem()*
  - *OslobodiMem()*
- **podatkovni registar D10**
  - razmjenjuje se veličina dinamički dodijeljenog segmenta
- **adresni registar A0**
  - vrijednost kazaljke koja pokazuje na dodijeljeni segment

Izrada adresa podacima u gomili

```
MOVE      VeličinaOpisnikaP17, D10  
CALL      DodjeliMem  
MOVE      A0, (PočetakStatMem)
```

Dodjela memorije za opisnik

```
MOVE      (PočetakStatMem), A0  
MOVE      D0, (A0 + PomakStanja)  
MOVE      D1, (A0 + PomakStanja + 2)  
CALL      PočetakStatMem + PomakPotprogramaP17  
MOVE      (PočetakStatMem), A0  
MOVE      (A0 + PomakStanja + 2), D1  
MOVE      (A0 + PomakStanja), D0
```

```
MOVE      VeličinaOpisnikaP17, D10  
MOVE      (PočetakStatMem), A0  
CALL      OslobođiMem
```

Oslobađanje memorije

Izrada adresa naredbama

- **Adrese naredbi**

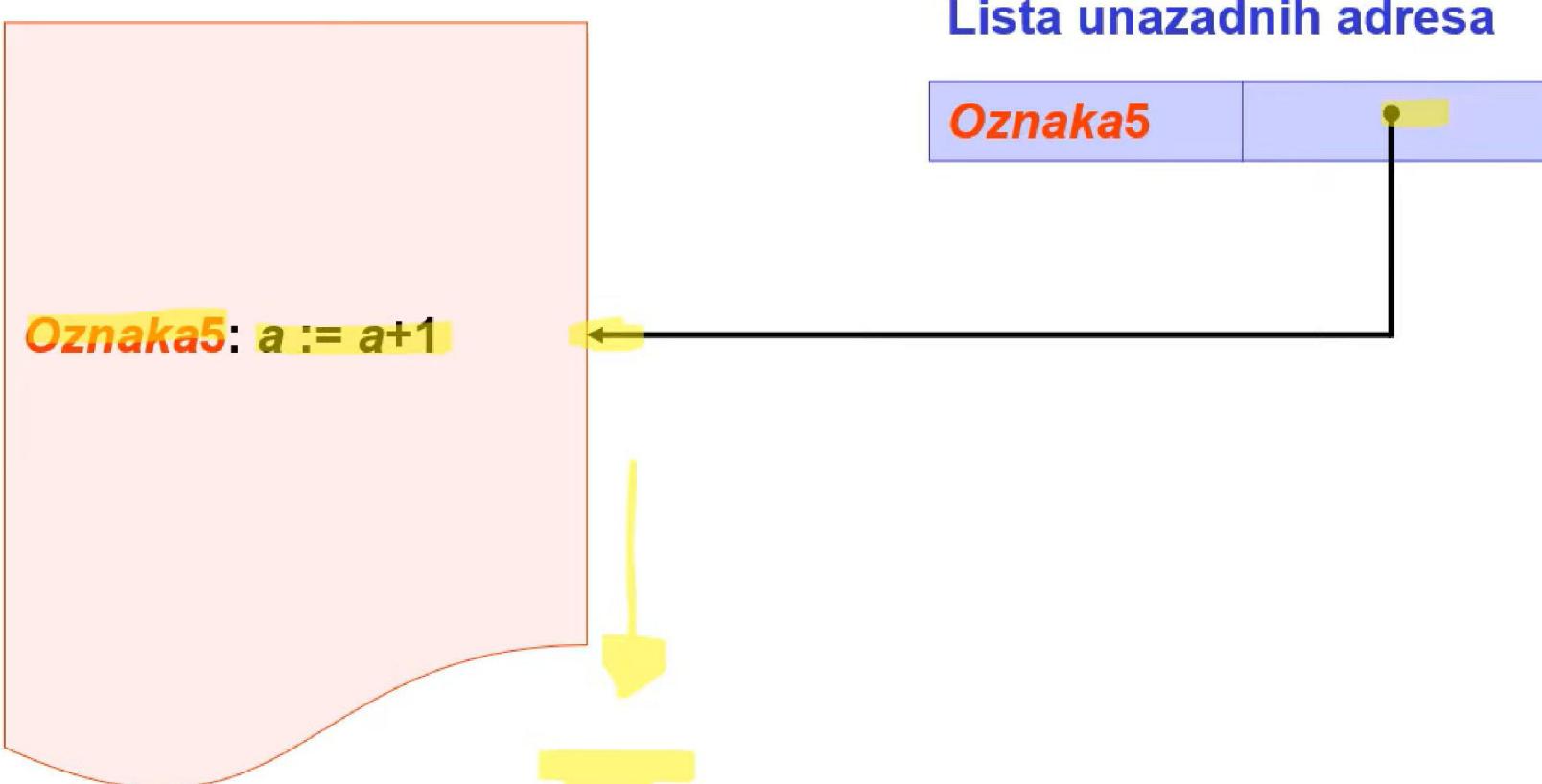
- **računaju se primjenom brojača**
- **veličina brojača povećava se za veličinu generirane naredbe izražene u oktetima**

- **Koriste se dvije liste:**

- **lista unazadnih adresa**
- **lista unaprijednih adresa**

Izrada adresa naredbama

Izrada adresa naredbama

skoči **Oznaka8**

Lista unaprijednih adresa

Oznaka8

**Oznaka Oznaka8 nije
zadana u listi
unazadnih adresa**

Lista unazadnih adresa

Oznaka27

Oznaka27: skoči Oznaka31

Lista unaprijednih adresa

- 1) U listu unazadnih adresa zapiše se oznaka **Oznaka27** i adresa naredbe grananja **Oznaka27: skoči Oznaka31**

svačl ozn 27

Oznaka27: skoči Oznaka31

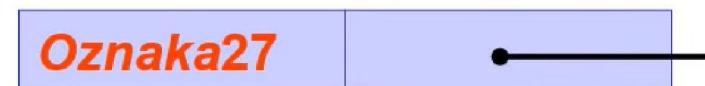
Lista unazadnih adresa

Oznaka27

Lista unaprijednih adresa

Oznaka27

- 2) U listi unaprijednih adresa traži se oznaka **Oznaka27**.

Ako se oznaka pronađe, onda se adresa naredbe grananja **Oznaka27: skoči Oznaka31** zapiše u sve naredbe na koje pokazuju kazaljke pridružene toj oznaci.

Zapis se briše iz liste unaprijednih adresa.

svočl Ozn 27

Lista unazadnih adresa

Oznaka27

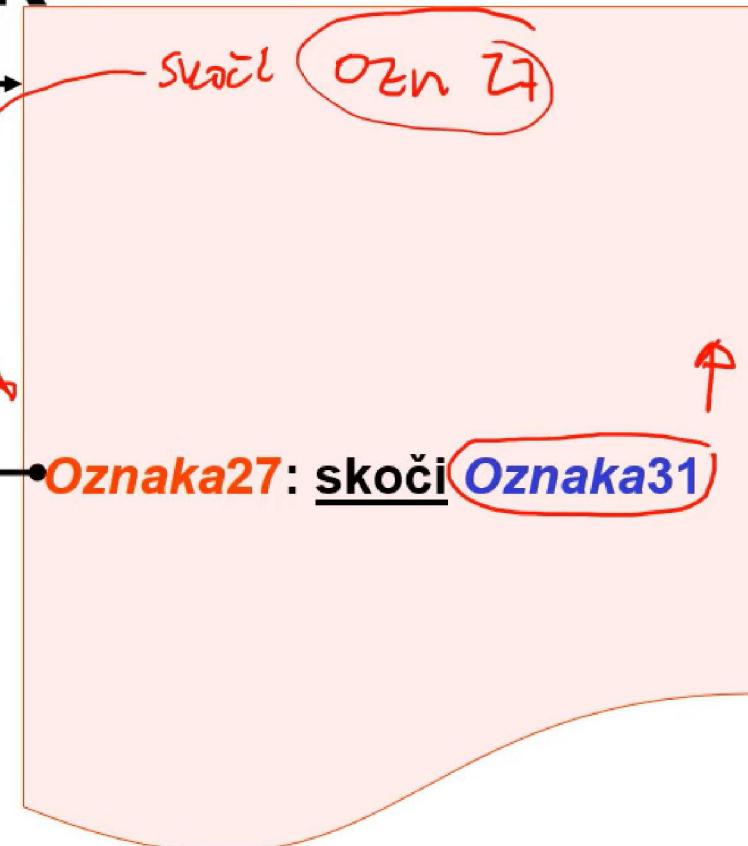
Oznaka27: skoči Oznaka31

Lista unaprijednih adresa

- 2) U listi unaprijednih adresa traži se oznaka **Oznaka27**.

Ako se oznaka pronađe, onda se adresa naredbe grananja **Oznaka27: skoči Oznaka31** zapiše u sve naredbe na koje pokazuju kazaljke pridružene toj oznaci.

Zapis se briše iz liste unaprijednih adresa.

Lista unazadnih adresa

Oznaka31

Oznaka27

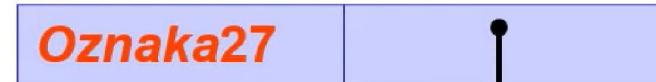
Lista unaprijednih adresa

- 3) U listi unazadnih adresa traži se oznaka **Oznaka31**.

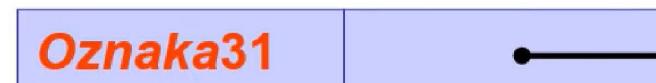
Ako se oznaka pronađe, onda je adresa odredišta naredbe grananja **Oznaka27: skoči Oznaka31** jednaka vrijednosti koja je pridružena toj oznaci u listi unazadnih adresa.

Lista unazadnih adresa

Lista unaprijednih adresa

- 4) Ne pronađe li se oznaka, pretražuje se lista unaprijednih adresa.

Ako se oznaka pronađe u listi unaprijednih adresa, onda se zapis pridružen toj oznaci proširi kazaljkom koja pokazuje na naredbu grananja **Oznaka27:skoči Oznaka31**.

Ne pronađe li se oznaka, lista se proširi novim zapisom: oznakom **Oznaka31** i kazaljkom koja pokazuje na naredbu grananja **Oznaka27:skoči Oznaka31**.

Izbor naredbe

- **Jednolik skup naredbi**
  - naredbe ciljnog programa podjednake su veličine i trajanja
    - jednostavno generiranje ciljnog programa
      - izbor naredbe ne ovisi o njezinoj veličini i brzini
- **Potpun skup naredbi ciljnog programa**
  - naredbama omogućen pristup svim sredstvima procesora
    - svim registrima, načinima adresiranja, podatkovnim objektima, itd.
  - jednostavno generiranje ciljnog programa
    - nije potrebno definirati zasebna pravila generiranja ciljnog programa

Izbor naredbe

Var1 := Var2+1

- **Jednolik skup naredbi**
  - **naredba zbrajanja ADD i inkrementiranja INC**
—jednake veličine i trajanja
- **Potpun skup naredbi**
  - omogućena je uporaba svih načina adresiranja

MOVE

MemAdrPribrojnik1, MemAdrZbroj

ADD

MemAdrPribrojnik2, MemAdrZbroj

Izbor naredbe

Var1 := Var2+1

- Ako se u nastavku programa koristi jedan od pribrojnika ili zbroj
  - generiraju se strojne naredbe koje dohvaćaju operandе u registre

MOVE	<i>MemAdrPribrojnik1, RegistarPribrojnika1</i>
MOVE	<i>MemAdrPribrojnik2, RegistarPribrojnika2</i>
MOVE	<i>RegistarPribrojnika1, RegistarZbroja</i>
ADD	<i>RegistarPribrojnika2, RegistarZbroja</i>
MOVE	<i>RegistarZbroja, MemAdrZbroj</i>

Izbor naredbe

Var1 := Var2+1

■ Naredba INC

- manje je veličine od naredbe ADD
- izvodi se u manjem broju procesorskih ciklusa
- koristi samo jedan operand
  - naredba zbrajanja ADD koristi dva operanda
- Određivanje vrijednosti pribrojnika
  - jednostavno za konstantu, ali ne za varijablu
- Ako je omogućena uporaba vrijednosti jednog od pribrojnika
  - umjesto naredbe zbrajanja ADD generira se naredba inkrementiranja INC

Upravljanje sadržajem registara

Memorijska
hijerarhija

Procesor

Registri procesora

Više razina
priručnih memorija

Radna memorija
računala

Jedinke masovne
memorije
(na primjer,
magnetski disk)

Upravljanje sadržajem registara

RISC procesori

- međusobno jednaki registri koji se ne razlikuju po načinu uporabe

dvije vrste registara

- namijenjeni cijelobrojnim podacima
- namijenjeni podacima s posmačnim zarezom

- upravljanje sadržajem registara RISC procesora

- nije zahtjevni problem kao upravljanje sadržajem registara CISC procesora

CISC procesori

- potrebno je znati način uporabe svakog od registara posebne namjene

- samo neke registre moguće je koristiti kao kazaljke stoga

- većini naredbi CISC procesora nije omogućen pristup svim registrima, već samo odabranima

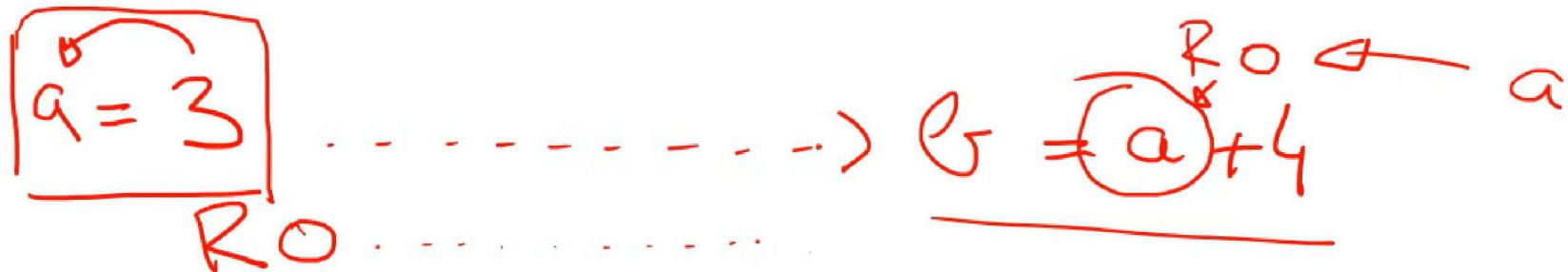
Upravljanje sadržajem registara

- **Operacijski sustav**
  - zahtijeva isključivu uporabu pojedinih registara ili im namjenjuje zasebnu ulogu
  - registre je potrebno koristiti u skladu s ulogom koja im je namijenjena

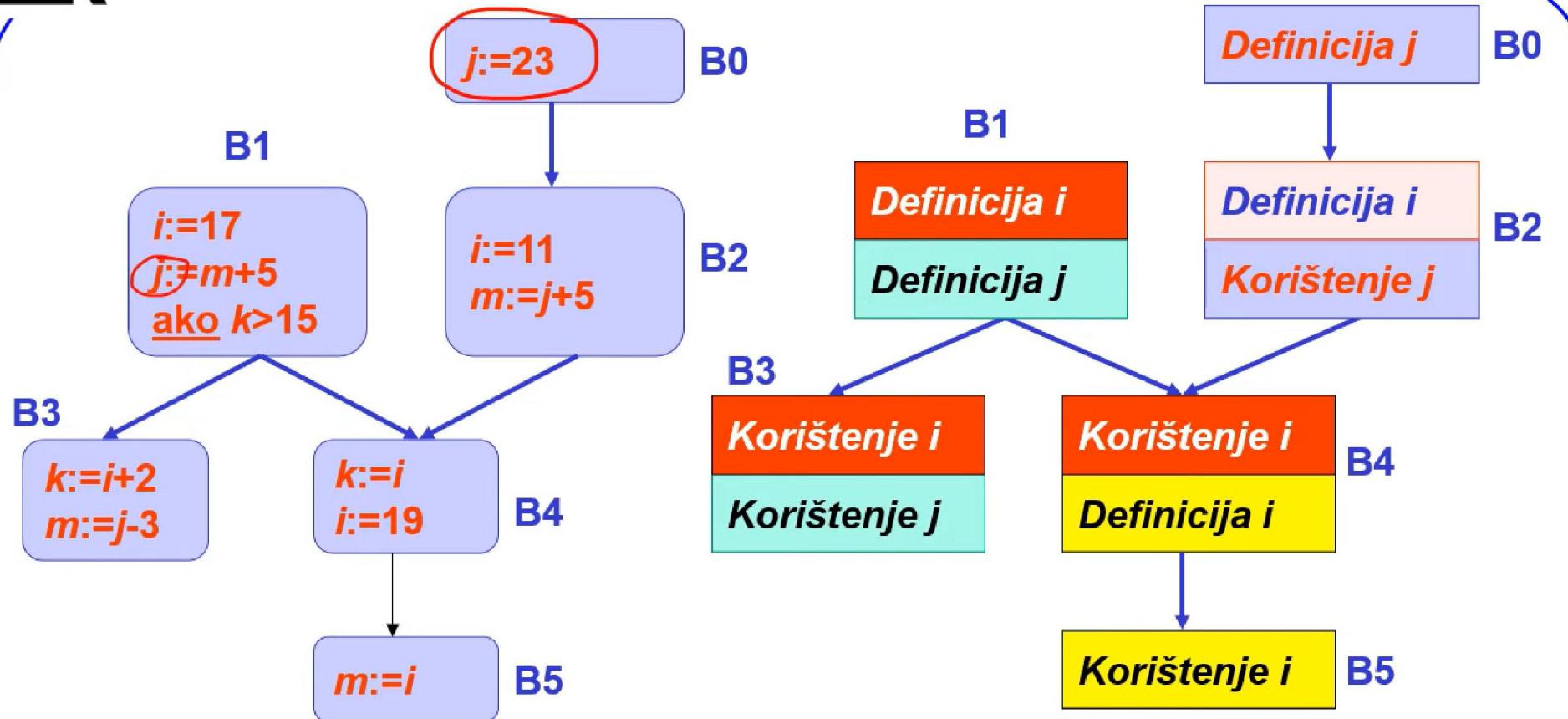
Upravljanje sadržajem registara

- **Potrebno je**
  - **odrediti koji podaci se spremaju u registre**
  - **pojedinim podacima dinamički dodijeliti register**
- **Podaci koji se spremaju registre**
  - **varijable, privremene varijable, konstante**
  - **vrijednosti stavki složenih apstraktnih podataka ne stavljaju se u registre**
  - **one se dohvaćaju izravno iz memorije**
  - **dodatni postupci optimiranja**
    - označe određene stavke polja imenima skalarnih varijabli
    - vrijednost skalarne varijable moguće je spremiti u register
    - omogućuje pristup istom podatku na više različitih načina
      - na primjer primjenom indeksa polja i primjenom imena skalarne varijable

Upravljanje sadržajem registara

- **Definicija/uporaba lanac (du-lanac)**
  - čine naredbe programa koje povezuje
    - mjesto definicije vrijednosti varijable
    - sva mesta njezine uporabe
  - za svaku definiciju varijable definira se zasebni du-lanac

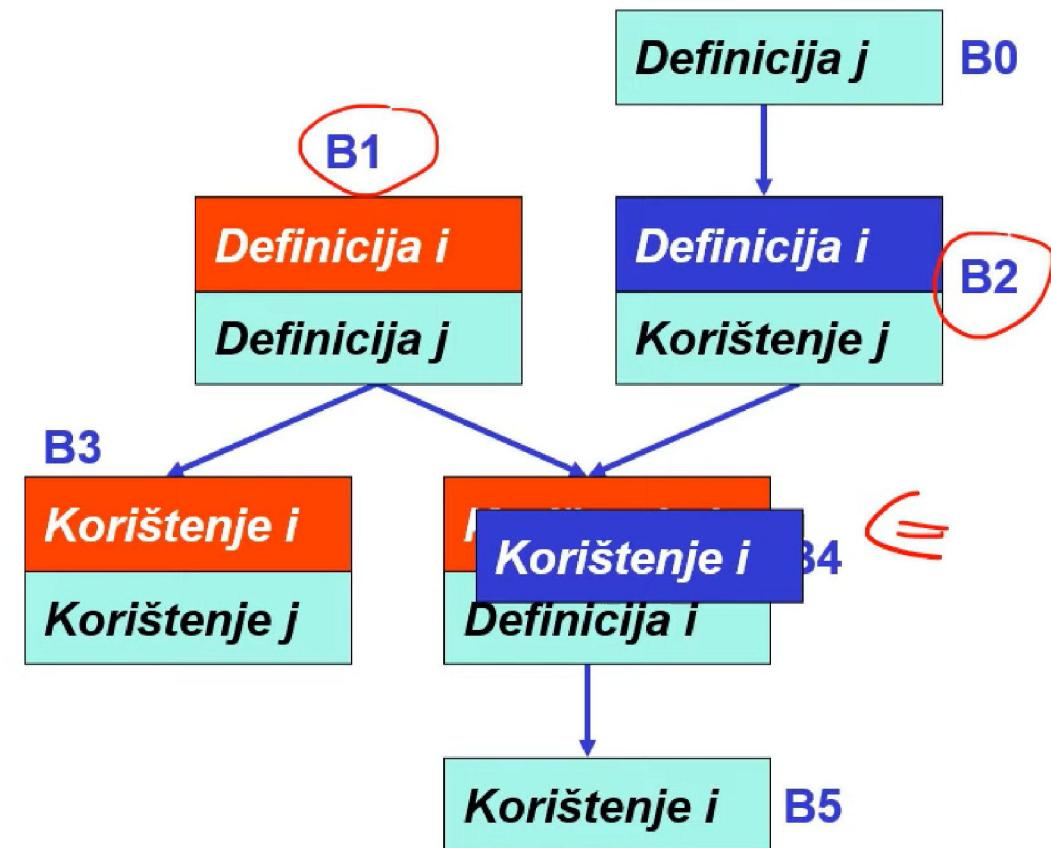

- du₅** Definicija varijable j u bloku B0, uporaba varijable j u bloku B2
- du₂** Definicija varijable i u bloku B2, uporaba varijable i u bloku B4
- du₁** Definicija varijable i u bloku B1, uporaba varijable i u blokovima B3 i B4
- du₄** Definicija varijable j u bloku B1, uporaba varijable j u bloku B3
- du₃** Definicija varijable i u bloku B4, uporaba varijable i u bloku B5

Upravljanje sadržajem registara

- Mrežica**

- unija *du-lanaca iste varijable* koji imaju zajedničkih naredbi

- M₁** Definicija varijable *i* u blokovima B1 i B2, uporaba varijable *i* u blokovima B3 i B4
- M₂** Definicija varijable *i* u bloku B4, uporaba varijable *i* u bloku B5
- M₃** Definicija varijable *j* u bloku B1, uporaba varijable *j* u bloku B3
- M₄** Definicija varijable *j* u bloku B0, uporaba varijable *j* u bloku B2

Upravljanje sadržajem registara

$$M_A \Leftrightarrow M_B$$

- **Graf zavisnosti mrežica**

- čvorovi – mrežice
- grane - međusobna zavisnost mrežica
  - zajedničke naredbe
  - isključuju se naredbe koje istodobno definiraju vrijednost varijable jedne mrežice, a koriste vrijednost definiranu u drugoj mrežici

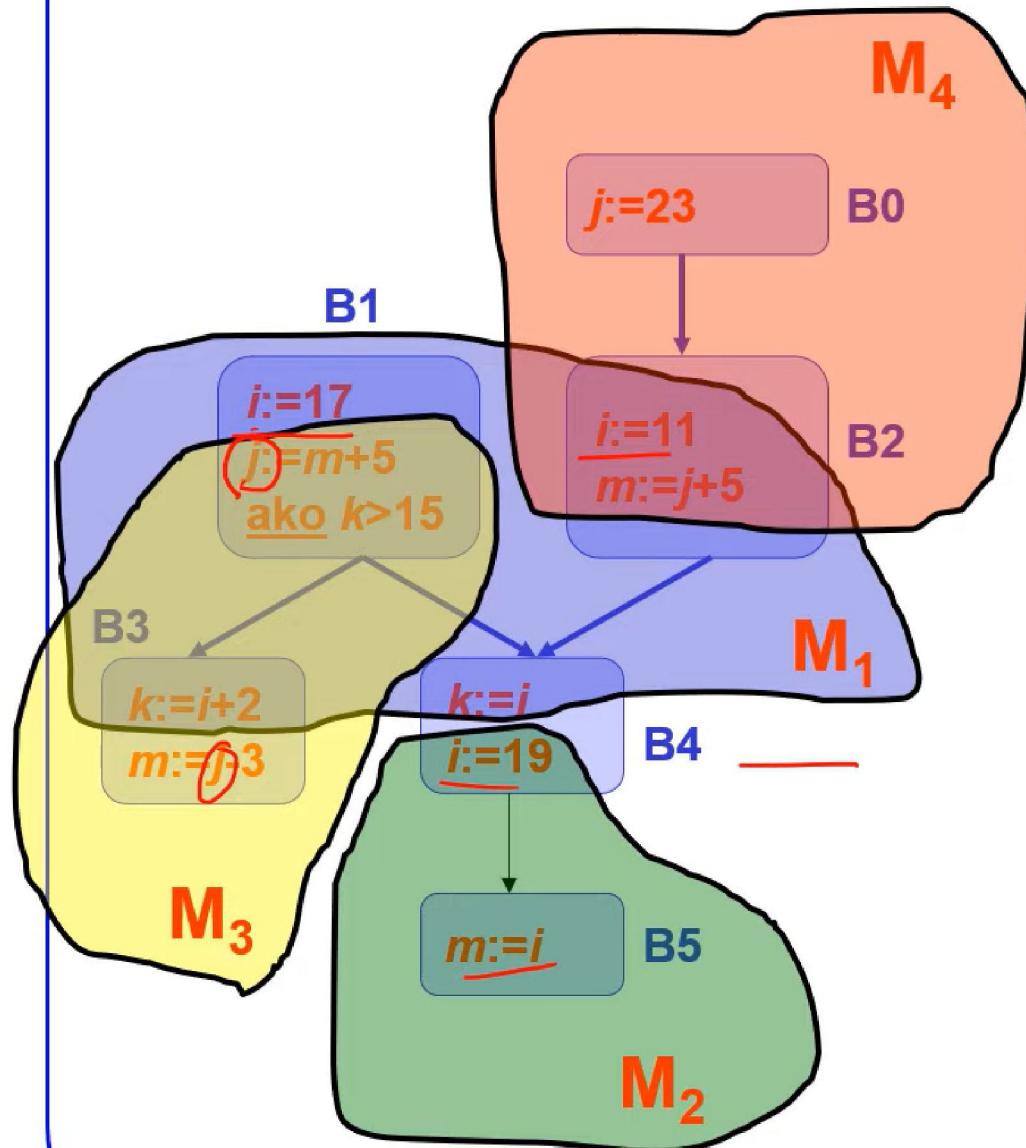

$$\overline{B} = \overline{A} + 3$$

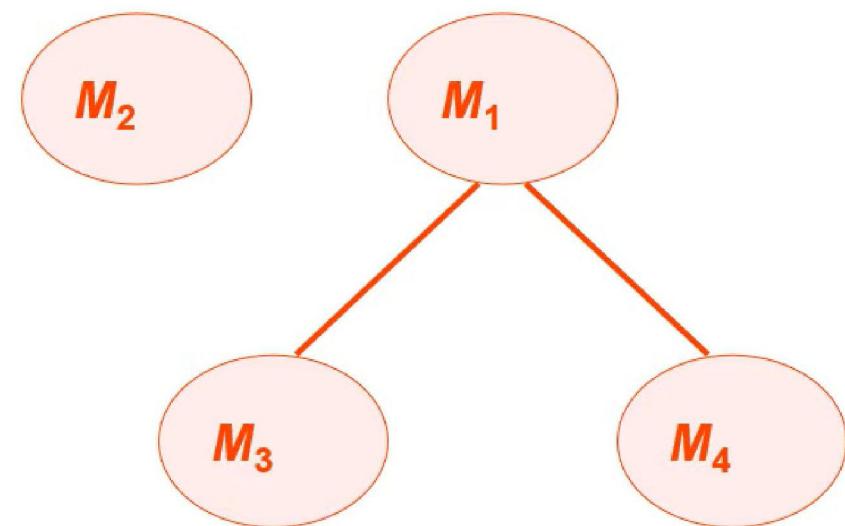
- **Susjedi**

- čvorovi povezani granom
- m susjeda - m -tog stupnja

Upravljanje sadržajem registara

Graf zavisnosti mrežica

Upravljanje sadržajem registara

- **Bojanje čvorova grafa zavisnosti**
  - algoritam je prvi opisao John Cocke 1971. godine
  - prva praktična primjena ostvarena je 1981. godine u jezičnom procesoru programskog jezika PL/I računala IBM 370
  - kasnije u jezičnom procesoru PL.8 RISC računala IBM 801
  - algoritam se izvodi u pet koraka

Upravljanje sadržajem registara

1) Odrede se mrežice

- (1) $i := 11$
- (2) $j := 5$
- (3) $m := m - m$
- (4) $k := i * 10$
- (5) $n := i - j$
- (6) $i := k + 12$

- M_1 Definicija i u naredbi (1), uporaba u naredbama (4) i (5)
- M_2 Definicija j u naredbi (2), uporaba u naredbi (5)
- M_3 Definicija m u naredbi (3)
- M_4 Definicija k u naredbi (4), uporaba u naredbi (6)
- M_5 Definicija n u naredbi (5)
- M_6 Definicija i u naredbi (6)

Upravljanje sadržajem registara

2) Mrežicama se dodijele simbolički registri

- (1) $i := 11$
- (2) $j := 5$
- (3) $m := m - m$
- (4) $k := i * 10$
- (5) $n := i - j$
- (6) $i := k + 12$

M₁ - **r₁** - **i**

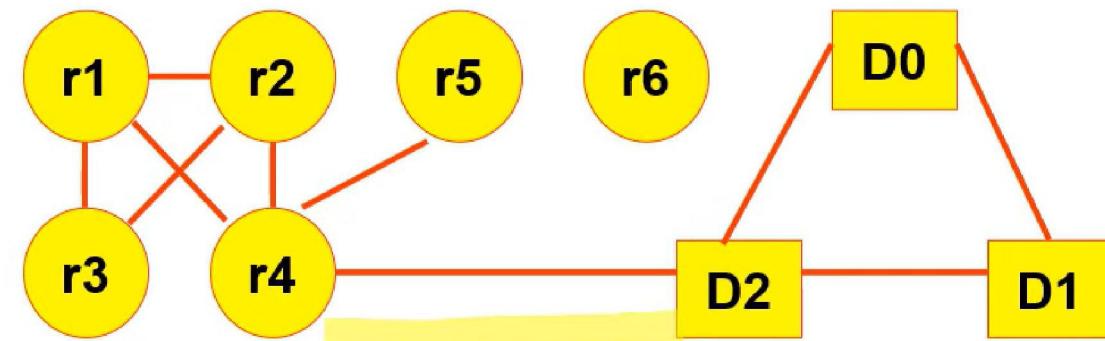
2) Mrežicama se dodijele simbolički registri

- (1) $r1 := 11$
- (2) $r2 := 5$
- (3) $r3 := r3 - r3$
- (4) $r4 := r1 * 10$
- (5) $r5 := r1 - r2$
- (6) $r6 := r4 + 12$

M_1	-	$r1$	-	i
M_2	-	$r2$	-	j
M_3	-	$r3$	-	m
M_4	-	$r4$	-	k
M_5	-	$r5$	-	n
M_6	-	$r6$	-	i

3) Gradi se graf zavisnosti simboličkih i stvarnih registara

(1)	$r1 := 11$
(2)	$r2 := 5$
(3)	$r3 := r3 - r3$
(4)	$r4 := r1 * 10$
(5)	$r5 := r1 - r2$
(6)	$r6 := r4 + 12$

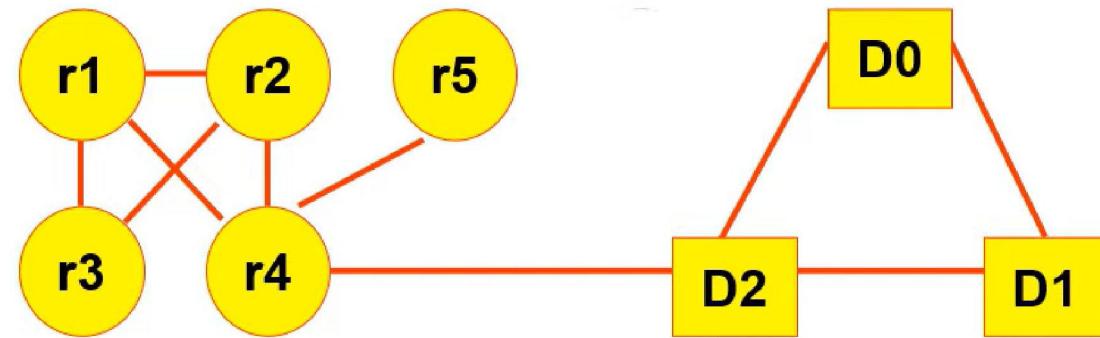
Upravljanje sadržajem registara

3) Ako generator raspolaže s **R** stvarnih registara procesora, onda se čvorovi grafa zavisnosti boje s **R** različitih boja tako da dva susjedna čvora nisu obojana istom bojom.

- **NP-potpuni problem**
- koriste se heuristički postupci
- Chaitin - najviše korišteni heuristički postupak

Upravljanje sadržajem registara

$|x| < 3$

(r5, {r4})

(r6, { })

Upravljanje sadržajem registara

$|x| < \textcircled{3}$

(r1, {r2, r4})
(r3, {r1, r2})
(r5, {r4})
(r6, { })

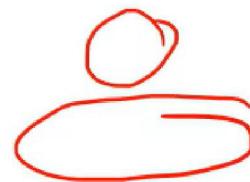

Upravljanje sadržajem registara

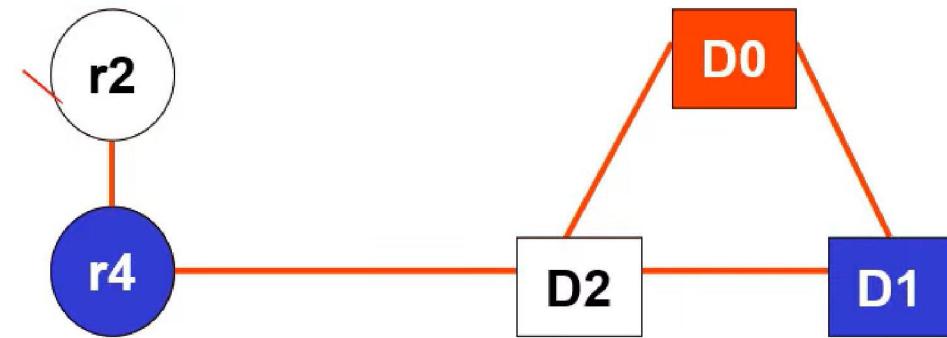
(D1, { })
(D0, {D1})
(D2, {D0, D1})
(r4, {D2})
(r2, {r4})
(r1, {r2, r4})
(r3, {r1, r2})
(r5, {r4})
(r6, { })

D1

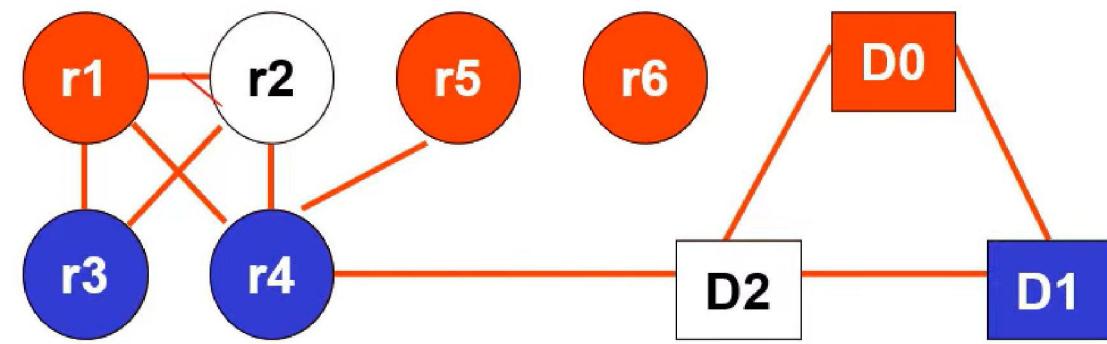
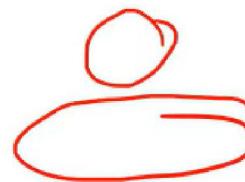
Upravljanje sadržajem registara

(r1, {r2, r4})
(r3, {r1, r2})
(r5, {r4})
(r6, { })

Upravljanje sadržajem registara

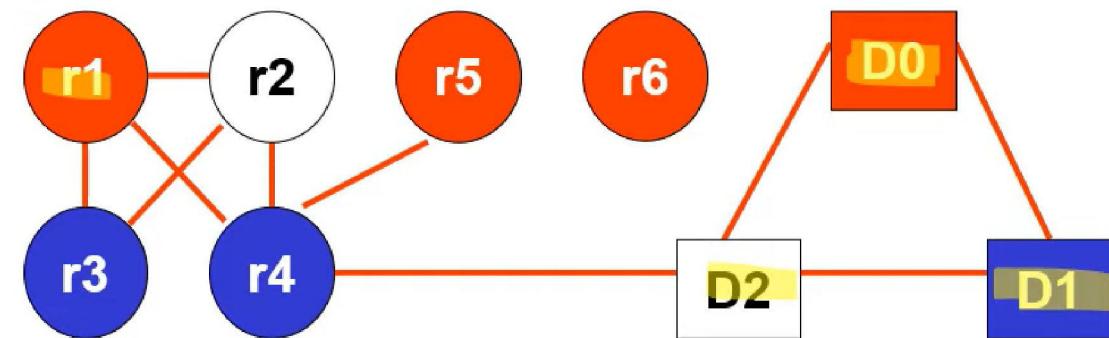

(r6, { })

Upravljanje sadržajem registara

5) Stvarni register dodijeli se onim simboličkim registrima koji su obojani istom bojom.

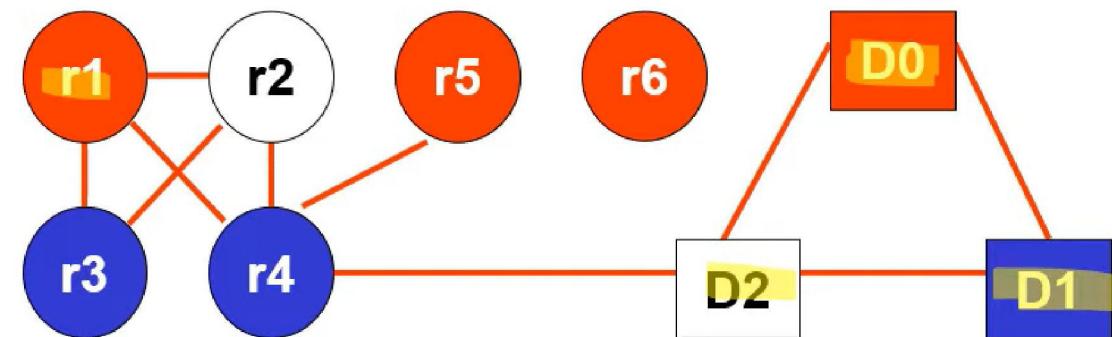
(1)	$r1 := 11$
(2)	$r2 := 5$
(3)	$r3 := r3 - r3$
(4)	$r4 := r1 * 10$
(5)	$r5 := r1 - r2$
(6)	$r6 := r4 + 12$

Upravljanje sadržajem registara

5) Stvarni register dodijeli se onim simboličkim registrima koji su obojani istom bojom.

(1)	$D0 := 11$
(2)	$D2 := 5$
(3)	$D1 := D1 - D1$
(4)	$D1 := D0 * 10$
(5)	$D0 := D0 - D2$
(6)	$D0 := D1 + 12$

Redoslijed izvođenja naredbi

- **Izborom odgovarajućeg redoslijeda izvođenja naredbi**
  - smanjuje se veličina ciljnog programa
  - skraćuje se vrijeme izvođenja
  - učinkovito se koriste
    - registri procesora
    - priručna memorija
    - **naredbeni cjevovod**
    - naredbeni registri
    - aritmetičko-logičke jedinke
- **naredbeni cjevovod**
  - u svakom ciklusu moguće je pokrenuti izvođenje jedne nezavisne naredbe
  - **prazni ciklus - zaustavlja se slijedno izvođenje naredbi**
    - zavisne naredbe
    - naredbe koje u istom ciklusu koriste ista sredstva procesora

Redoslijed izvođenja naredbi

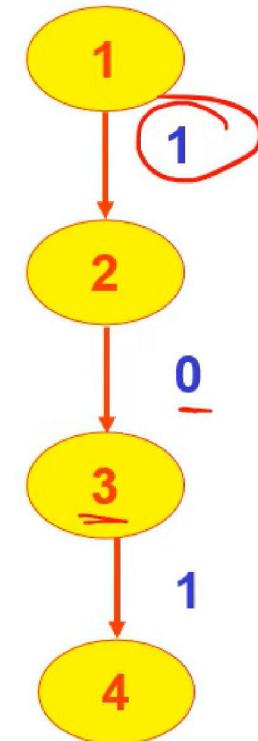
- **Učinkovita uporaba različitih sredstava računala**
  - nije moguće uvijek postići
  - **učinkovita uporaba registara**
    - grupiraju se naredbe koje koriste iste podatke - zavisne
  - **učinkovita uporaba naredbenog cjevovoda**
    - grupiraju se nezavisne naredbe
  - **suprotni zahtjevi**

Međukôd

- $\Rightarrow a := a + 1$
- $b := b + 1$
- (1) MOVE a, D0
  - (2) INC D0
  - (3) MOVE D0, a
  - (4) MOVE b, D0
  - (5) INC D0
  - (6) MOVE D0, b

Ciljni
program

DO

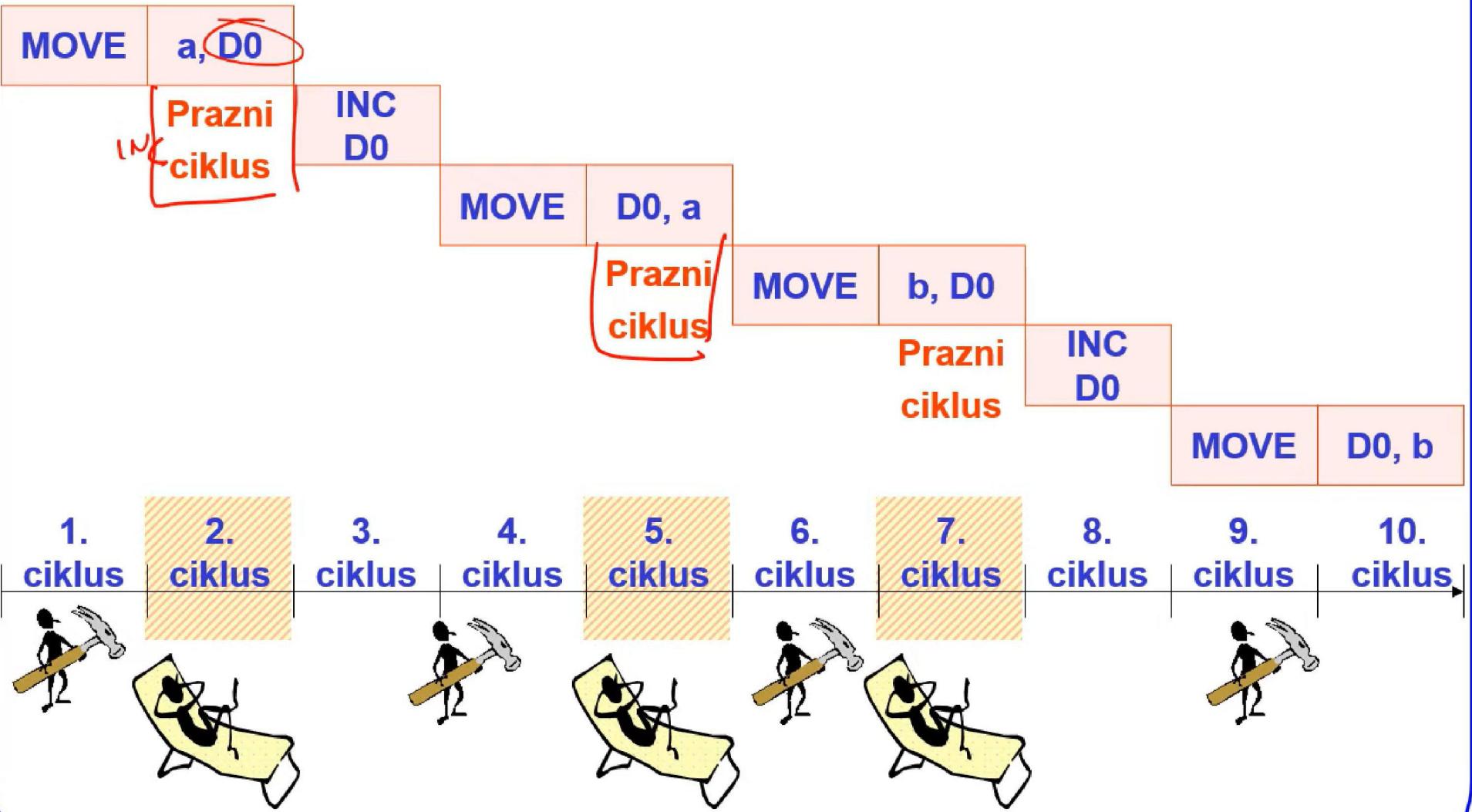
Naredba
iz memorije

Dohvat naredbe ✓
Dekodiranje naredbe ✓
Izvođenje registrarskih naredbi ✓

Pristup
podacima iz
memorije ✓

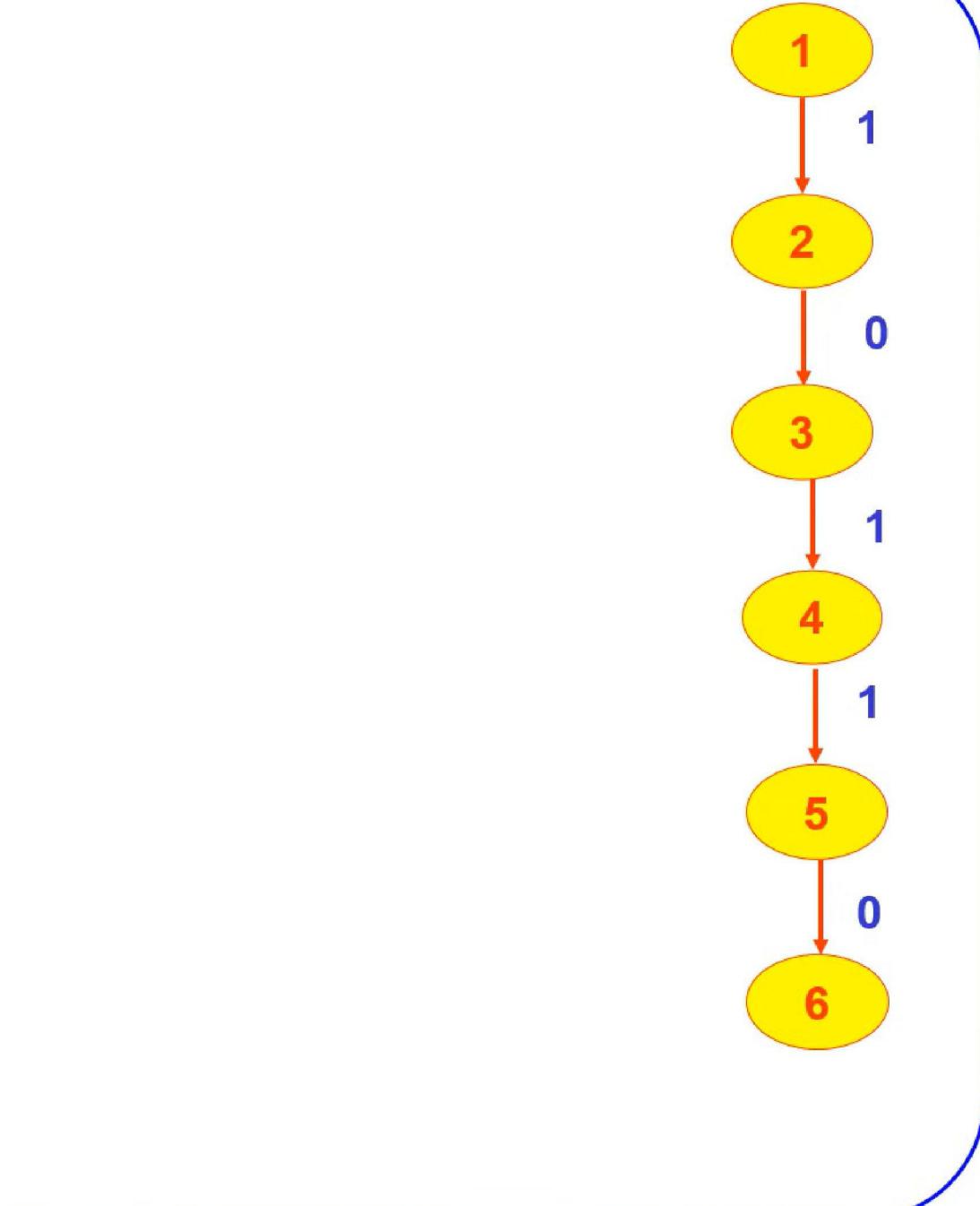
1. ciklus

2. ciklus

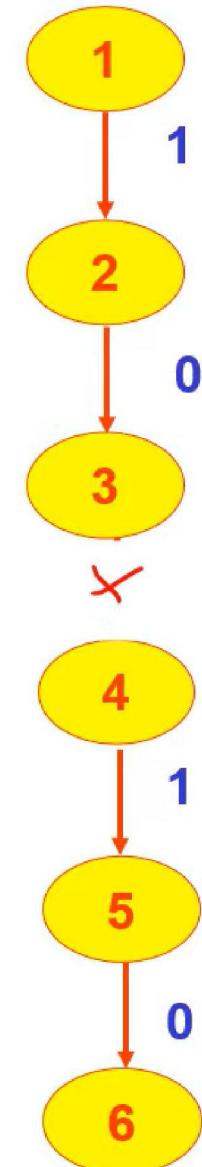
**Ciljni
program**

- (1) MOVE a, D0
- (2) INC D0
- (3) MOVE D0, a
- (4) MOVE b, D1
- (5) INC D1
- (6) MOVE D1, b

**Ciljni
program**

- (1) MOVE a, D0
- (2) INC D0
- (3) MOVE D0, a
- (4) MOVE b, D1
- (5) INC D1
- (6) MOVE D1, b

**Ciljni
program**

- (1) MOVE a, D0
- (2) INC D0
- (3) MOVE D0, a
- (4) MOVE b, D1
- (5) INC D1
- (6) MOVE D1, b

**Ciljni
program**

- (1) MOVE a, D0
- (4) MOVE b, D1
- (2) INC D0
- (5) INC D1
- (3) MOVE D0, a
- (6) MOVE D1, b

